

prop de Sarroca de Bellera és uns 15 k. només a l'O. de Llarvén, agr. d'Eiviny; però en el litigi de Bellera de 1375, lleigeixo *Arveny* en un context que indica més aviat *Larvén*; conjecturem si *Arven(y)* pogué engendrar *Llarvén* amb aglutinació de *L-* article, i si aquí tenim un *ARVINNO- o AREVINDO-: d'aires indoeuropeus, qui sap si concretament cèltics puix que ho és el prefix ARE- 'prop de' i també ǂINDOS 'blanc': significaria potser 'prop del (riu) blanc' referint-se al gran barranc que baixa a través del poble de Llarvén? Qui sap; però el cas és que aquest nom es repetí molt més llavors, prop del riu Besòs, segons la menció més antiga d'aquest riu «juxta alveo *Bisauccio*, in termino *Bitulona*, ubi dicunt Puio de *Arvenno*» (*Cart. St. Cugat*, any 977, vol. I, 100). La combinació amb *Llarvén* és, però, ben incerta (V. l'art. infra), a causa de la forma antiga *Lartuendo*.

En aquest apartat veiem, doncs, alguns enllaços indoeuropeus no pas inversemblants, tampoc irrecusables, ni tampoc és inconcebible per a cap d'ells una rèplica ibero-basca. *Tervén* pot ser tanmateix *Tervi(a)* + basc *inde* 'camí' (= 'en camí de Tírvia') *Larén*, cf. bc. *l(eh)ar* 'pi' i bc. *larre* 'prat'. D'altra banda els casos d'iberisme o basquisme probable, són més nombrosos: Com els que ja hem apuntat, de *Odèn*, *Borén*, *Berén*, *Adraén*, *Naens*, *Ensagens*. I sobretot pensem que a una -n basca podrà respondre en ibèric -NN- o, si es vol una -n no lenible (equiparable a -NN- llatina). No hi ha, doncs, escrúpul fundat, per la banda del sufix, a lligar amb la família ibero-basco-aquitana.

I podem acceptar, almenys provisòriament, l'anàlisi etimològica BAGE-NN 'vessants elevats, poc fèrtils, despullats', en contrast amb els més baixos, revestits de conreus i de bosc). I com la més versemblant.

1 *Doc.* enviat per Caremar per a la colle. Moreau I, 13, i que Fossà data de 777, amb text tan ric de dades onomàstiques, que convé extractar-lo aquí: «*Gerrensi* Monasterio --- *Stum. Petrum de Paliars* --- de *Nocaria* usque in capistrano *et totas illas villas de Seguis* [leg. *Segnus = Senyús*] *et Curticellam et Pujo* et illas franquesas et ipsum castrum de *Bahen* et *Ysen* et *Osset* --- villas de *Echa* --- ipsas ecclesias de *Thaus* --- illas ecclesias de *Montagnon* --- *Astremirus presbyter*». És fàcil veure-hi els noms de Gerri, del Pallars i la Noguera; no més dubtós reconèixer-hi *Taus* i *Senyús* (p. Cabó), i en *Montagnon* retrobem la forma *Montanione* que l'*Acte SdUrg.* de 839 dóna a *Montanissell*; quant a les *villas Yseu* i *Osset* que acompanyen el nom de Baén, deuen ser els moderns *Useu* i *Buseu* [-t sovint és -t > cat. *y*, en docs. d'aquell segle i en la llició *Ysen* ja Fossà puntua la *n* com dubtosa], llogarets avui de Baén; com que és *Enseu* el nom del tercer llogaret de Baén, també podria ser que un d'aquells dos fos més aviat 'Enseu'. — 2 On retrobem *Useu*, però *Ice* no sé si serà *Enseu*. — 3 Es noten discrepàncies entre els erudits, i potser alguna confusió, car aquesta menció, i amb aquesta data, la lleigeixo a la p. 30 de la colle. Moreau. (on crec que hi ha un altre menció d'*Useu*); però Abadal com a n. 1 dels

Comt. Pall i Rbg. (que em deixà llegir en proves) posava que hi havia *Baien* en el *Cart.* de Gerri com a «interpolació»; però notem que ell posava *Baien* (amb -i-) i ho datava de 807. Però seguim observant les dades següents que tinc extractades. — 4 Passatge que extracto, per la raó de la n. 1: «--- de *Nogaria* que --- locum q. d. *Exdrumunato* sive ipsa portella de ipsa silva *Pentina* usque in oratorio *Scto. Licerio* [St. Lliser d'Arcalís] usque ad fontem q. voc. de *Plano Tabernario* et *Baltimolle* --- pro ipsam serram q. dicunt *Bobeto* [= *Boet*, diferent del de V. Ferrera] et super oratorium *Scti. Mauricii* --- in ipso pujo de *Selisarre* --- et descendit pro ipso castro de *Erbolone* [veg. *Arboló*, supra], cum oratorio *Sctae. Mariae* --- et pervenit usque ad colle de *Barenuy* [= *Beranui*], redit ad ipsa carrera --- et ad fonte *Ficolera* [cf. *Fígols*, que és 20 k. E. de Baén, però només 8 i 15 de Montanissell i Senyús] et pervenit usque *Baiene* sive in ipso de *Vilella* [> *Vilesa*, avui mas prop d'Enseu i Baén, cf. *E.T.C.* I, 136 (u)]. — 5 Serrano Sanz (*NHRibg.*, p. 109) publica aquest doc. que declara original, lleg. en una colle. privada de la ciutat de Lda. El mateix figura transcrit per Kehr en *Papsturk.*, p. 399, amb rectificació -en de la err. -eu.

BAFALUI

Llogaret de l'alta Ribagorça, entre Güel i Pobra de Fontova, just a la frontera de les llengües. *Pron. mod.* *bafalúi* a Lasquarri, XIX 13.

DOC. ANT. 1554: *Bafaluy*, amb variant *Bafalull* (Moner, *Bibl. Escr. Rbg.* 710); 1620: *Befaluy* amb var. *Bafalull* (*Bu. Assoc. Exc. Cat.* XI, 128).

ETIM. Encara que incorporat a la nombrosa falange dels NLL del NO. en -ui, quasi tots pre-romans (*E.T.C.* II, 62), ha de ser aràbiga: la -f- oposa una barrera impassable a tota etim. bascoide o ibèrica, i una -f- intervocàlica tampoc no pot ser llatina ni cèltica, i també l'estructura entrebancaria tota altra conjectura pre-romana, o germànica; tot això per si sol ja ens mena a l'àrab, compartiment lingüístic també admissible en aquest paisatge toponímic, veg. *E.T.C.* I, 118. D'altra banda en el cogn. *Bafarull*, d'àrea meridional, domina la variant *Bofarull*, amb *Bo-* que ens orienta també cap a algun NP aràbic en *Bu/Abu*.

Com que al costat dels noms compostos amb *A(b)u-*, sol haver-hi un simple sense aquest prefix, aquí deu ser *Heluî*, de l'arrel *blw*, molt fecunda pertot en les accions «être vide, exempt, écoulé; célibataire»; «depopulare, sequestrare, vacuare, acetum, conceptio», *RMa* 619, 95, 96; «vazia (cosa)», *PAlc* 25b3. El NP *Heluî* (i fem. *Heluîya*) consta tant a Aràbia (Hess 20), com a Algèria (*GGAlg* 221). També ens consta que el nexa *ui* traslladava sovint l'accent en el nostre vulgar tagarí, d'on *tafulla* i el NL *Altafulla* (vol. II, s. v.; *DECat* VIII, 207-9), *alcarauia*, *-ulla* (= cast. *alcaravea*). Per tant el canvi de *Bu-Hälüi* o *-Helüi* en *Bofalui*, *-ull*, s'explica per si sol, si bé en les formes